

Palveluseteli –

ohjeita käyttäjälle

■ SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖ

Helsinki 2004

ISSN 1236-2123

ISBN 952-00-1505-1

Painosmäärä: 10.000 kpl

Taitto: AT-Julkaisutoimisto Oy

Painopaikka: Keili Oy, Vantaa 2004

Mikä on palveluseteli?

Palveluseteli on uusi tapa järjestää sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja. Palveluseteli on kunnan oman toiminnan ja ostopalvelujen lisä. Palveluseteli voi olla esimerkiksi ostokuponki tai kunnan sitoumus maksaa yksityisen palveluntuottajan antamasta palvelusta tietty kunnan päättämä osuus kustannuksista.

Palvelusetelillä lisätään erityisesti vanhusväestön mahdollisuuksia selviytyä itsenäisesti kotona.

Kunnallisia vai yksityisiä palveluja?

Asiakas voi saada tarvitsemansa palvelut yritykseltä palveluseteliä käyttäen. Asiakkaalla ei ole oikeutta vaatia palveluseteliä, vaan kunta päättää sen käyttöön ottamisesta. Jos asiakas taas ei halua käyttää palveluseteliä, kunnan on ohjattava hänet muulla tavoin järjestettävien palvelujen piiriin.

Mistä palveluseteliä voi hakea?

Palveluseteliä haetaan oman kunnan sosiaalitoimistosta. Sosiaalitoimisto neuvoo palvelusetelin hakemisessa. Kunnan edustaja arvioi henkilön palvelun tarpeen.

Kenelle?

Palvelusetelillä halutaan edistää ikäihmisten, vammaisten ja pitkäaikaissairaiden henkilöiden kotona asumista ja itsenäistä selviytymistä. Palvelusetelillä voidaan myös tukea lapsiperheitä ja omaishoitajia parantamalla koti- ja tukipalvelujen saatavuutta.

Mitä palveluja palvelusetelillä voi hankkia?

Palveluseteli on käytössä sosiaalihuollon kotipalveluissa. Kotipalvelu on kodinhoitajan tai kotiavustajan työapua, henkilökohtaista huolenpitoa ja tukemista sekä tukipalveluja, kuten ateriat-, vaatehuolto-, kylvytys-, siivous-, kuljetus-, saattajapalveluja sekä sosiaalista kanssakäymistä edistäviä palveluja. Palvelukokonaisuus arvioidaan aina yksilöllisesti

Kotipalvelun palveluseteli ei ole tarkoitettu kotisairaanhoidon hankkimiseen, mutta palvelusetelillä järjestettävän kotipalvelun yhteydessä voidaan tehdä sellaisia sairaanhoidollisia toimenpiteitä, joita lääkäri voi antaa potilaan itsensäkin suoritettavaksi. Tällöin edellytyksenä on se, että palveluntuottajalla on tehtävään vaadittava koulutus.

Palvelusetelin kustannukset asiakkaalle?

Palvelusetelin arvo määräytyy jatkuvissa ja säännöllisesti annettavissa kotipalveluissa kotitaloudessa asuvien henkilöiden määrän ja talouden tulojen mukaisesti. Palvelusetelin arvo vaihtelee viidestä eurosta 20 euroon tuntia kohti. Palvelusetelin arvo on vähintään 20 euroa tunnilta, jos kotitalouden tulot eivät ylitä säädettyjä tulorajoja. Tulorajan ylittävät tulot vähentävät palvelusetelin täyttä arvoa tietyn laissa määritellyn laskukaavan mukaisesti. Alin palvelusetelin arvo on kuitenkin 5 euroa tuntia kohti. Vuonna 2004 esimerkiksi yksin asuva henkilö saa 20 euron palvelusetelin tuntia kohti, jos hänen bruttotulonsa ovat korkeintaan 445 euroa kuukaudessa ja 5 euron setelin tuntia kohti, jos hänen bruttotulonsa ylittävät noin 3 017 euroa kuukaudessa. (Esim. asumistukea ei laskea tuloksi.) Kunta voi korottaa setelin määrää silloin, kun palvelua annetaan yöaikaan ja viikonloppuisin.

Tukipalveluissa (esimerkiksi siivouspalvelu) seteli on tasasuuruinen. Tämä tarkoittaa, etteivät tulot vaikuta setelin arvoon. Palvelusetelin on kuitenkin oltava arvoltaan kohtuullinen.

Kenelle asiakas maksaa palvelusta?

Kotipalvelun asiakas maksaa palveluntuottajalle setelin arvon ja palvelujen välisen hinnan erotuksen. Palvelusetelillä hankituista palveluista ei makseta arvonlisäveroa.

Saako ostettujen palveluiden omavastuuosuudesta kotitalousvähennyksen?

Tuloverolain mukaan asiakkaalle ei voida myöntää kotitalousvähennystä palvelusetelin omavastuuosuudesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Jos asiakas ostaa samalta palveluntuottajalta lisäpalveluja kokonaan omalla kustannuksellaan, kotitalousvähennys voidaan myöntää näistä lisäpalveluista.

Kuka voi tuottaa palveluja?

Kunta hyväksyy ne sosiaalihuollon palveluntuottajat, joiden palvelujen ostamiseen palveluseteliä voidaan käyttää. Kunta voi hyväksyä vain sellaisen yksityisen palvelujen tuottajan, joka on merkitty ennakkoperintärekisteriin. Muilta osin palveluntuottajien kelpoisuusehdot ovat samat kuin kunnan palveluissa. Tukipalveluissa, esimerkiksi siivouspalveluissa, palvelun tuottajalta ei vaadita sosiaalialan koulutusta.

Mistä voi hankkia palveluntuottajan?

Mikäli asiakkaalle tarjotaan palveluseteliä ja hän haluaa ottaa sen vastaan, asiakas ottaa itse yhteyttä johonkin kunnan hyväksymään kotipalvelujen tuottajaan. Asiakas sopii palveluntuottajan kanssa kotipalvelujen järjestämisestä. Kunta antaa tiedon hyväksytyistä palveluntuottajista asiakkaalle.

Voiko palvelusetelin saada muihin palveluihin?

Kunnan on mahdollista käyttää palvelusetelijärjestelmää muissakin kuin koti- ja tukipalveluissa: esimerkiksi jos potilas odottaa kotona sairaalahoitoon pääsyä. Tällöin asiakkaan tai potilaan maksama omavastuu ei saa olla suurempi kuin se asiakasmaksu, jonka kunta voisi periä itse tuottamistaan palveluista.

Hyvä muistaa

Asiakas valitsee itse palvelujen tuottajan kunnan hyväksymien palveluntuottajien joukosta. Samalla asiakkaan oma vastuu valinnasta lisääntyy.

Jos asiakas on tyytymätön palveluihin

Mikäli asiakas on tyytymätön palvelusetelillä saamaansa palveluun, hän voi tehdä asiassa muistutuksen kunnalle ja palveluntuottajalle sekä myös irtisanoa sopimuksen. Samoin asiakkaalla on aina kantelumahdollisuus esim. lääninhallitukseen.

Kunta seuraa palveluntuottajien palvelun laatua esimerkiksi aika ajoin tehtävien asiakaskyselyjen avulla. Hyväksyessään palveluntuottajan kunta edellyttää mm, että palveluntuottaja tuottaa laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa. (Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetussa laissa on määritelty asiakkaan oikeudet.)

Palvelusetelin vähimmäisarvon laskeminen

Sosiaalitoimistossa lasketaan myös tulojasi ja perheesi kokoa vastaava palvelusetelin arvo tuntia kohden.

Esimerkiksi jos yhden hengen kotitalouden bruttotulot ovat 1 000 euroa kuukaudessa, palvelusetelin arvo on 16,76 euroa tunnissa. (Asumistukea ei oteta tulona huomioon.)

Laskukaava on seuraava:

Palvelusetelin vähimmäisarvo, €/t

$$= 20 \text{ €} - \frac{(1\ 000 \text{ €} - 445 \text{ €}) \times 35 \%}{60}$$

=16,76 euroa

Lisätietoja

Lisätietoja palvelusetelin käytöstä saat asuinkuntasi sosiaalitoimistosta.